

PRŠITELJI ZAKONA BODO MORALI PRVI V ARMADO.

Washington, D. C. 3. junija. — Generalni pravdnik Gregory je objavil naslednje izjavo: "Vojni departament vlade je odločil, da gotovi nelojalni državljani, ki so izven vojaške starostne omejitve, morajo biti vključeni v vojaško službo, kakor pa da bi se izognili vojaški registraciji in posledično bili vključeni v vojaško službo."

cijskega zakona, ki določa, da osebe, katere se izogibljajo registraciji, zapadejo ne samo predpisani kazni, temveč bodo tudi registrirane in podvržene vojaški službi.

Dalje izjavljajo vladni krogi, da je vlada sklenila poklicati v vojaško službo med prvimi tiste, ki bodo prezrli registracijo in drugače kršili konstitucijski zakon.

KO TEŠEJO DAVČNO PREDLOGO.

atorji bi radi naložili težje davčne butare na davce in olajšali milijonarje.

KO SENAT POPRAVLJA DAVČNO PREDLOGO.

Washington, D. C. — Mnogi so trdili, da pride vojna davčna predloga pred senat, da znatno butaro konzumentom in naložijo bogatim in trustov. Ali stvar izgleda tako, da vojna butaro bogatim.

Washington, D. C. — Mnogi so trdili, da pride vojna davčna predloga pred senat, da znatno butaro konzumentom in naložijo bogatim in trustov. Ali stvar izgleda tako, da vojna butaro bogatim.

Washington, D. C. — Mnogi so trdili, da pride vojna davčna predloga pred senat, da znatno butaro konzumentom in naložijo bogatim in trustov. Ali stvar izgleda tako, da vojna butaro bogatim.

Washington, D. C. — Mnogi so trdili, da pride vojna davčna predloga pred senat, da znatno butaro konzumentom in naložijo bogatim in trustov. Ali stvar izgleda tako, da vojna butaro bogatim.

POVODEN V COLORADU.

Greely, Colo. — Vselej zopetne-
dramatičnega dejstva so reke
na kraju narasle in prestopile
vode na mnogih mestih. Okra-
milken je voda odnesla most
prek reke Platte pri Kersey-
ju, ki je bil zgradjen leta 1880.
Voda je poplavila polje v
okoliščini Reka St. Vrain je
poplavila bregove in je poplavila
vode in vrtne v bližini Gowan-
Reka Platte narasla pri Ft.
Harrison in ogroža mostove; reka
Windor je prestopila
vode in ogroža okolico a pre-
no.

Nov orkan, nove žrtve.

Kansas City, Mo. — Letošnje leto bi lahko imenovali leto orkanov in viharjev. Komaj se je posušilo črnilo v listu, že pride poročilo o novem orkanu in žrtvah.

Zadnje poročilo naznanja, da je bilo devetnajst oseb ubitih po orkanu, ki so se pojavili v raznih delih srednjejužne Oklahome, jugovzhodnega Kansasa, severnega Texasa in južnega Missourija.

V Coalgatu, Okla., ki šteje 3500 prebivalcev, je orkan ubil enajst oseb, okoli trideset oseb je ranjenih in sto petdeset hiš je v razvalinah.

V Draku, Okla., je orkan uničil pet človeških življenj. V poditnah so dve hiši in čola.

V Lehighu, Okla., ni bil nihče ubit. Mnogo oseb je ranjenih in več hiš porušeni.

V Coffeyville, Kans., je poškodovanih trideset oseb. Tri osebe so dobile take poškodbe, da zdravniki ne upajo, da okrevajo. Sto petdeset hiš je zrušenih in škodo cenijo na \$150,000.

V Morseju, Kans., so ubite tri osebe. Škodo se niso ocenili.

Iz Ottawe, Kans., poročajo, da je orkan zrušil več farmerskih hiš v okolici.

Iz Buffala, Mo., naznanjajo, da je med Buffalom in Lebanonom, Mo., drvil orkan, ki je podrpal farmerske hiše in napravil še drugo škodo.

STRAŠNI DOŽIVLJAJI NA MORJU.

Hava, Kuba. — Neka britska škuna je pripeljala sem mostvo z ameriške škune "M. E. Eldridge", ki je doživelo prve strahote na morju. Kapitan George Delbat in en mornar sta našla grob v valovih.

Škuna je zapustila Tampo dne 5. maja. Naložena je bila z lesom in namenjena v Cienfuegos. Tri dni kasneje jo je zajel strašen orkan na morju. Po izpovedi Oliver Kempa je škuna kmalu pričela puščati vodo vase. Delo pri sesal-
kah ni izdalo nič in škuna se je nagnila na stran. Tako je visela skozi pet dni. Mostvo je bilo brez vode in ni imelo kaj jesti. Peti dan je škuna sama skušala se vzravnati. Mornarji so poskušali jadralnike in škuna se je zravnila. Zdaj so mornarji zopet lahko bivali na krovu, ali voda je bila v vseh dolenjih prostorih. Neki mornar je skušal priti v dolenje prostore, da dobi kaj živca. Med tem so drugi mornarji vjeli morskega volka. Nekateri so pil njegovo kri in jedli sirovo meso.

Kajzer vzrok družinskemu prepiru. Chicago, Ill. — Mrs. Harthe J. Barnett je dejala pred sodnikom Stelkom za družinske razmere: "Moj soprog je rekel, da kajzer izvrši samomor v devetih mesecih. Jaz sem rekla, da ga ne izvrši. Spor je postal tako neznošen, da sem vzela šestletnega sinčka in zapustila soproga."

KAJZER VZROK DRUŽINSKEMU PREPIRU.

Chicago, Ill. — Mrs. Harthe J. Barnett je dejala pred sodnikom Stelkom za družinske razmere: "Moj soprog je rekel, da kajzer izvrši samomor v devetih mesecih. Jaz sem rekla, da ga ne izvrši. Spor je postal tako neznošen, da sem vzela šestletnega sinčka in zapustila soproga."

POLOVICA MANJ VOJAŠKIH TABORIŠČ.

77 milijonov dolarjev za taborišča ne zadostuje za prvotno namenjeno število vojaških vojakov.

VEZBALIŠNA TABORIŠČA ZNIŽAJA NA ŠESTNAJST.

Washington, D. C. — Po vseh znamenjih je spoznati, da ne bodo večine armade vežbali na jugu. Mobilizacija milice je bila določena do 15. julija. Ker je težko do tega dne zgraditi vsa taborišča, bo milica najbrž mobilizirana šele sredi avgusta. Vojni departament je prepričan, kljub oviram pri gradnji taborišč, da bosta milica in armada, ki bo sestala iz mož, potrjenih pri naborih, do 1. septembra v taboriščih.

Vojni departament se je prepričal, da bi gradnja 32 vojnih taborišč stala preveč denarja in odločil se je, da jih zgradi le šestnajst iz lesa. V drugih taborih bodo vojaki nastanjeni v šotorih.

Predvsem je težko dobiti potrebni material in delavce, posebno na jugu, kjer mislijo zgraditi taborišča iz lesa. Transportne razmere so tako mizerne, da bi vzelo preveč časa, preden pride material na določeno mesto.

V prvem načrtu je bilo, da zgradi 16 taborišč za armado, sestojajo iz mož, ki so bili potrjeni pri naborih. Vojaška uprava je preračunila, da bodo taborišča stala \$77,000,000. Kongres je dovolil vsoto. Vojni tajnik se je odločil, da zgradi 32 taborišč, da bo tudi prostor za milico. To se je izvršilo brez vednosti vojaške uprave. Potem so prišli na sled, da bodo taborišča stala \$150,000,000, dovoljenih je pa le \$77,000,000.

SEVERNI JELEN SE DOBRO RAZVIJA.

Sitka, Alaska. — V letu 1892 so privedli prve severne jelene v Alasko. Importirali so jih skozi 10 let in sicer 1,200 glav. Zdaj se jih pase na planjavah in v dolinah Alaske 70,000. Pašniki segajo od Noma do Alentskih otokov.

Od te črede jih lastujejo domačini 46,000. Domačini pridejo do severnih jelenov na ta-le način: Domačin, ki se priglasil za jelenoreja, dobi koncem prvega leta šest jelenov, če je superintendent zadovoljen z njegovim delom. Potem dobi Indijane vsako leto 2 jeleni. Ko minejo štiri leta učne dobe, postane Indijane gospodar nad njegovo čredo in dobi pooblastilo, da lahko druge uči jelenoreje. Tako postane Indijane iz učenca učitelj in jelenoreja se hitro širi.

Izvedenci pravijo, da čas ni več daleč, ko se jeleni tako pomnože, da bodo prodajali jelenovo meso v Združenih državah.

ŠENICA V OKLAHOMI NORMALNA.

Oklahoma City, Okla. — V Oklahomi so že pričeli žeti pšenico v srednjejužnem delu države. Binders je pričel z žetvijo na svojih 500 akrih. Na akru bo pridelal približno 20 bučjev pšenice.

Letošnji pridelek pšenice v Oklahomi cenijo na 25 do 30 milijonov bučjev. Državni poljedelski departament izjavlja, da je pridelek normalen.

VREME.

Severni Illinois: Deloma oblačno in morda dež v ponedeljek in torek. Nespremenjena temperatura. Južni vetrovi. Sonce izhaja ob 4:16, zahaja ob 7:21. Povprečna temperatura v zadnjih 24 urah: 62.

BIVŠI CAR MORA V TRDNJAVSKO JEČO.

Veliki knez Nikolaj aretiran. Ruski delavci zahtevajo šesturni delavnik. Ruski menihi morajo tudi delati za armado.

RAZNE VESTI IZ RUSIJE.

Petrograd, 3. junija. — Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, strie bivšega carja in bivši vrhovni poveljnik ruskih armad ter poznejši poveljnik ruskih čet na turški fronti, je bil večeraj aretiran v Tiflisu. Z njim vred je bilo aretiranih več drugih pristašev bivšega carja, ki so organizirali v Tiflisu rojalistično demonstracijo.

Delavsko - vojaški svet je večeraj sklenil, da se mora Nikolaj Romanov, bivši car, premestiti iz Carskega Sela v ječo Petropavlovsk, kamor je prej zapiral politične jetnike. To je bilo sklenjeno zato, ker se je dokazalo, da je bivši tiran alabo zastražen v svoji palači.

Afera v Kronštatu, ki je lokalnega pomena, bo poravnana skupno akcijsko začasne vlade in delavsko-vojaškega sveta. Trdnjava bo v rokah zastopnikov vojaštva in vlade.

Petrograd. — Delavci v Petrogradu so sklenili zahtevati v 120ih največjih tovarnah, ako ne dobe, kar zahtevajo. Gorkijeva "Novaja Žizn" javlja, da delavci zahtevajo šesturni delavnik in 150 rubljev minimalne mesečne plače za ženske. Delo v nekaterih tovarnah se počiva.

Delavsko-vojaški svet v trdnjavi Kronštat je vzel trdnjavo v svojo oblast. Vladni komisar je resigniral. Kronštat je dvajset milj zapadno od Petrograda.

Spor med delavsko-vojaškim svetom v Sebastopolu in poudarjalom Kolčakom, vrhovnim poveljnikom flote na Črnem morju, je poravnal in Kolčak obdrži poveljništvo.

General Sukomilov, bivši vojni minister pod carjevo vlado, se bo moral kmalu zagovarjati pred sodiščem zaradi korupcije in zveze z nemškimi in avstrijskimi špijoni. Justični minister Perevečov je predložil tozadevno obtožnico provizorični vladi.

Pred par dnevi je bil spopad med anarhisti in kozaki blizu postaje Nikolajsk v Petrogradu. Anarhisti so v sprevodu nosili črne zastave, ki so povzročile pretep. Dva anarhista sta bila aretirana.

V Odesi je imel vojni minister Kerenjski šoh, katerega se je vdeležilo 3000 oseb. Nekaj navzočih je zaklicalo "Do z vojno!" ali ti glasovi so hitro utihli v tišini. V Odesi je imel vojni minister Kerenjski šoh, katerega se je vdeležilo 3000 oseb. Nekaj navzočih je zaklicalo "Do z vojno!" ali ti glasovi so hitro utihli v tišini.

Osemnajst največjih kovinskih tovarnov v južni Rusiji je ponudilo delavcem 75 milijonov rubljev deleža od dobička. Delavske plače v Rusiji so narasle izza revolucije za 160 do 200 odstotkov.

Iz Moskve poročajo, da so delavci in vojski pristili menihe v samostanih, da morajo stopiti v sanitejsko službo na bojišču. Vojski so se pritožili, da menihi samo lenobo pasejo in da morajo tudi oni delati za domovino.

London, 3. junija. — Reuterjev poročevalec javlja iz Petrograda, da so anarhisti tankaj zopet rogovili v soboto. Priredili so demonstracije na ulicah in nadlegovali delavce, ki so na stražku, da se jim pridružijo. Anarhistom so se pridružili umogi ubežni kazence, ki so prve dni revolucije pobegnili iz ječ. Ta svojat zdaj krađe, rop in izvršuje druge zločine v "Imenu svobode." Mestna milica je aretirala nekaj teh zločincev in jim odvzela priropan plen.

ITALIJANI ZOPET NAPADAJO. REVOLUCIJA NA KITAJSKEM.

Angleži v novi ofenzivi pri Lensu. Rusi prehajajo v ofenzivo v Mezopotamiji.

Ameriška komisija prišla v Rusijo.

Srbska revolta za- dušena.

Bolgari so poklali tisoče oseb — starčkov, žensk in otrok.

Videm, Italija, 3. junija. — Iz raznih nevtralnih držav so prišle vesti o zelo razširjenem rebeljonu v Srbiji. Te vesti so deloma potrjene tudi iz ust avstrijskih ujetnikov, ki so prišli semkaj zadnje dni iz goriške fronte. Ujetniki pripovedujejo podrobno o grozodejstvih, ki so jih izvršili Bolgari nad srbskim prebivalstvom. Pomisliti je treba, da srbsko prebivalstvo, kar ga je še v Srbiji, danes obstoji iz starčkov, žensk, otrok in invalidov ali pohabljenec, ki niso za nobeno rabo na bojišču. V gorah se pa skriva mnogo begunov, ki so se v jeseni leta 1915 rajši poskrili, kakor da bi bili bežali v Albanijo, ko so Nemci pod Makenzenom poplavili Srbijo. Ti begunci so letos organizirali več ustaj proti Bolgarom in Nemcem in ena teh ustaj — največja, kar jih je bilo doslej — je pred kratkim vzplamenela v okolici Nša. Dvignili so se stari, ženske in sploh vse, kar je bilo živega in spopadi so trajali več tednov. Končno so Bolgari dobili več nemških in avstrijskih polkov na pomoč in zadušili rebeljon. V obupnem boju so srbski stari in ženske pobile mnogo Bolgarov, toda končno so podlegli. Maščevanje Bolgarov je bilo grozno. Pomorili so vse, kar so dobili v roke: starčke, ženske in deca. Na stotine oseb je bilo obešenih na drevesa. Bolgari so sploh počenjali taka zverstva nad ženskami in otroci, da so se Nemci in Avstrijci sami zgražali in jih nazivali barbarska.

London, 4. junija. — Angloske čete so večeraj napadle južnoslobočno od Lensa in vojni urad javlja, da so imele dober uspeh. Nemški ujetniki se prihajajo s bojišča.

Berlin via London, 4. junija. — Generalni štab javlja, da so bili današnji angleški napadi blizu Loosa, reke Souchet in severnoslobočno od Monchy brez uspeha. Bitka južnoslobočno od Lensa se nadaljuje.

Petrograd, 4. junija. — Ruske čete so večeraj prišle s ofenzivo v okolici Sakina, južno-slobočno od Brinsgana na Kavkazu in v Mezopotamiji, kjer so okupirali tri vline.

ITALIJANI ZOPET NAPADAJO

London, 3. junija. — Kajzer Viljem je te dni čestital Hindenburgu in cesarju Karlu, "ker sta ustavila sovražno ofenzivo na Francoskem in Primorskem." Od-aovor na njegovo čestitko pa so ponovni napadi Italijanov na Kra-su in silovita artilerijska prepa-racija za obnovo ofenzive na belgijsko-francoski fronti.

Iz Rima javljajo, da je general Cadorna zopet udaril na poldrugo miljo široki fronti južno od Kostanjevice in Italijani so okupirali četrtilje ozemlja. Napad je bil izvršen med Jamljani in morjem in Italijanske čete so do-spele na rob avstrijskih obramb-nih linij na hribu Quarredo, ki štiti avstrijsko levo krilo nad-De-vinom. Iz tega je razvidno, da bi Italijani radi izrazvali svojo čr-to v smeri proti Trstu, Kostanje-vici, ki leži okrog samostana na hribu, ima še vedno dva gospo-darja: avstrijske čete kontrolira-jo večji del trga, a Italijani imajo v rokah zapadni del. Na ostalih krajih goriške fronte so Italijani zaposleni z odbijanjem avstrijs-kih protinapadov. Avstrijci ne-prenemoma napadajo v Vodicah, kjer bi za vsako ceno radi reku-pirali hrib šte. 632, toda brez u-speha.

Washington, D. C. — Vlada i-ma v rokah načrt Nemčije, ki je hotela dobiti submarinsko bazo v bližini Panamskega kanala. A-gentje nemške vlade so namreč hoteli kupiti od Venezuele otok Margarito, ki je v bližini severne-ga venezuelskega obrežja. Državni tajnik Lansing je takoj sporo-čil po ameriškiemu poslaniku ve-nezuelski vladi, da pogajanje z Nemčijo zaradi otoka je proti Monrovijski doktrini in da bo Ame-rika povzela drastične korake, a-ko ne bo Venezuela držala prste proč. Ameriške čete bodo takoj zasedle otok in vsa pristanišča v Venezueli, ako se zadnja ne bo zmenila za opomin.

Rim, 3. junija. — Italijansko u-radno poročilo: Artilerijski boj so bili večeraj zopet silovitejši kot po navadi, posebno pa iztočno od Gorice in na Krauu. Sovražnik je koncentriral svoj ogenj na naše linije na Fajthribu in sledili so infanterijski napadi, ki so pa bili odbiti. V okolici Vodie smo zo-pet odbili napad na hrib šte. 632. Sovražni napadi na hrib št. 126, južno od Graecija in hrib št. 174, severno od Tivolija, so bili tudi brez uspeha. Južno od Kostanje-vice je naša pehota izvršila nena-den napad in razširila naše linije za 400 jardov na poldrugo miljo dolgi fronti. — Nad Gorico je bi-lo več zračnih spopadov; blizu Ajsovice je padel avstrijski e-roplan. Naši avijatiki so večeraj bombardirali vojaške naspeve od Dalje na 3. str. 1. kol.

DERUHI SE ŽE PRIPRAVLJAJO ZA NAPAD NA LJUDSKE ZEPPE.

Denver, Colo. — James R. No-land, državni tajnik, je dognal, da je bilo dne 28. maja v hladnih shramba v Denverju za sto železnih voz jace, ali 14,400,000 jace, medtem ko tri hladne shrambe še niso bile preiskane. Jacea stanejo v Denverju 40c tucat. Hladne shrambe so polne jace, ljudstvo pa plačuje zanje odušne cene. Spekulantje in o-deruhi pa smatrajo za patrioti-čno delo, če v vojnem času odira-jo domače ljudstvo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 76c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Aprila 31-17) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Avstrijski kronani deklamator.

Karl Habsburg, po "milosti božji" (in Viljemovi) cesar avstrijski, kralj ogrski, kralj apoštolski in vragvedi kaj še vse, je zadnji teden prečital v dunajski državni zbornici nekaj lepodonečih fraz in po starem, častitljivem avstrijskem običaju se to čitanje imenuje prestolni govor.

Času primerna komedija! Pomislite! Skličejo vam državni zbor, ki je bil že tri leta na počitnicah; — tri najstrašnejša leta, kar jih pomni zgodovina, najgroznejša in najbolj krvava tri leta za uboge avstrijske narode, je vladala v ustavni Avstriji peščica kajzerjevih marionet, vladala v imenu puške in vislic, torej v "ustavnem duhu". In po teh črnih, krvavih treh letih odpro zaprašen in s pajčevino preprežen parlament in skličejo ljudske zastopnike. Slepci so pričakovali, da je to najimenitnejši dogodek vseh dogodkov. Poklicati v življenje parlament, ki je spal tri leta, je že skoraj čudež, a vrhutega imajo v Avstriji novega cesarja, ki je — hej, ljudje božji! — drugačen kot je bil Franc Jožef in drugačen kot so drugi "božji milostniki". Cesar Karl je že sit kajzerjeve nadvlade, živ in mrtev je za mir in končno — on ljubi svoje ljudstvo bolj kot kateri drugi vladar na svetu. Tako se telegrafiral iz Avstrije ne samo enkrat in slepci so vrjeli in upali.

In kaj je bilo? Parlament so odprli, kakor ga odpirajo vsake kvatre v Berlinu in kronan fant je nekaj deklamiral — kakor navadno deklamira Bethmann Hollweg v kajzerjevem gnezdu. Čital je v papirja, da je "Avstrija slavna in mogočna in nepremagljiva" — kakor navadno govori Hollweg o Nemčiji — da je "Avstrija vedno pripravljena na mir, posebno pa z Rusiji, seveda po kajzerjevih pogojih" — kakor navadno blebeče kancelar v Berlinu — da je "treba Avstriji reform in da jih tudi dobi" (namreč po vojni) — kakor navadno obeta tudi Bethmann — da so "avstrijski narodi zaslužili nekaj takega, kar je že Franc Jožef obljubil Galiciji" (namreč po vojni) — kakor navadno povdarja tudi grof Hollweg... Zaradi lepšega je pa še dodal Karl, da hoče biti "svojim dragim narodom zelo dober, prizanesljiv in pravičen vladar... Avstrijska demokracija je srečno prestala nevarnost vojne (Dajte nam vode!) in jaz, Karl, bom vladal v ustavnem duhu kakor so vladali moji dedje in pradedje".

Ako bi hotel Karl Habsburg govoriti resnico brez diplomatično pocukanih fraz, tedaj bi moral povedati tole: "Veste kaj, jaz sem avstrijski podkajzer in ostanem toliko časa, dokler se bo zljubilo mogočnemu Viljemu in njegovim junkrski junti. Kajzer in jaz sva sklicala parlament zato, da izrečemo zahvalo Hindenburgu, ki je s svojimi armadami srečno obranil Avstrijo in od njega zavis, kako se bomo imeli v bodoče. Mir bomo sklenili, kadar bo kajzer hotel (če mu kdo prej ne zmeša računov) in dokler bo njegova volja, bom vladal v duhu naše ustave (saj veste, kakšna je ustava, posebno pa 14. paragraf!). Ker pa Nemčije in Avstrije ne moremo zasidati s kitajskim zidom, da ne bi ljudje videli, kaj se godi zunaj po svetu, bova morala jaz in kajzer dati najinim dragim podložnikom nekaj drobtin avtonomije, ampak še le po vojni, kajti zdaj jim še ne moremo delati skomin".

Karl je omenil, da bi se morala Rusija spomniti na staro prijateljstvo do Avstrije in skleniti separaten mir. Fant menda spi na Dunaju in ne ve, da je bila letos v Rusiji revolucija, ki je poslala "stare prijatelje" sneg kidat in krompir sadit. Kdo se danes v Rusiji briga za staro prijateljstvo s Habsburžani! Če bi bil Karl res dober in pravičen, kakor pravi, da je, (kar je pa pri Habsburžanih nekaj nemogočnega), bi bil v tem času odkar čepi na prestolu lahko pokazal svojo pravičnost. V zadnjih treh letih so v Avstriji poleg tisoč oseb zaradi političnih prestopkov. Zakaj Karl ne pomilosti teh tisočev, ako je tako pravičen in če želi "svojim dragim ljudem" svobodo? In če mu je za demokracijo in bodoče blagostanje avstrijskih narodov, lahko reši to vprašanje na zelo enostaven in respektiran način: Poroče naj: "Veste, kaj? Ker vidim, da je prava demokracija potrebna in avstrijski narodi so tudi zreli za njo, pa grem v božjem s svojo ženo in otroci krompir sadit, kakor je šel naš stari prijatelj Nikolaj Romanov. Vi, dragi moji, se pa sami vladajte, kakor vas je volja."

Karl Habsburg seveda ne bo tega naredil. Njegovo prestolno deklamanje je pokazalo, da je zvest hlapec nemškega kajzerja in da je oficijelna Avstrija zvesta dekla Prusije. O kakšni avtonomiji v Avstriji ni še nobene jasne slike in artifično spojenim narodom sploh ne more koristiti nobena avtonomija, kakršno si izmislila Viljem in Karl. Ali se naj na primer Slovenci naplačajo za svoje triletno krvavo hlačenje s tem, da dobe splošno volilno

pravico za deželni zbor. To naj dobe v dobi svetovnih preobratov, ko se drugod ustvarjajo republike in silijo na dan največje demokratične ustanove?

Jasno je, da kujeta Viljem in Karl veliko lopovščino in nastavljata izmučenim in izkrvavelim narodom v Avstriji nezalilano past.

Absurdno mučenje.

Zvezne oblasti so zadnje dni prijele več fanatikov, ki si domišljajo, da igrajo vlogo velikih mučnikov, če agitirajo proti konskripciji in odsvetujejo možkim registriranjem. Oni mislijo, da bodo s tem ustavili vojno in končali morda socializmu, ako spravijo sebe in druge za par let v ječo. Človeku, ki se zaletava z glavo ob zid, ne pravimo, da je junak ali celo mučenik, temveč vsakdo mu poreče, da je bedak. Registracija še ne pomeni vojaškega nabora in konskripcija velja le za časa vojne. Opozorjamo slovenske delavce, da se naj ne zmenijo za take agitatorje, temveč vsakdo naj se drži postave. Kdor je prespal zadnja tri leta in ne ve, kaj se zdaj godi po svetu, ni vreden, da bi kdo poslušal njegov pacifičen evangelij in nosil neljubne posledice.

DOPISI.

Dubois, Wyo. — Gotovo še ni začel iz tega mesteca noben dopis v kakšen slovenski list. — To mestec šteje kakih 500 prebivalcev, kateri so pa večinoma sami "Raucherji" in ovčarji. 40 milj od tukaj ima pa "Wyoming Ties and Timber Co." svoje gozdarske kempe za delavce. Tukajšnji delavci so večinoma Švedi, Slovenci smo samo trije. Izdelujemo večinoma samo železniške prage (tajse).

Ako kateri izmed naših rojakov zaide sem odide takoj nazaj, ko zagleda velike snežne planjave. Ako ni kateri navajen večno bivati v snegu, tudi nobeden ne ostane tukaj. Navajen mora biti mraza, uživati vsak dan tihotratno polento, biti premočen itd. Kdor je tega navajen, ta lahko tukaj ostane, drugi pa nobeden ne. Drugače še ni tako slabo, ker smo vedno na svežem zraku.

Tukajšnja moja dva rojaka pa prosim, da se naročita na list "Prosveto" in bodeta takoj izpolnena, da sem jima pravilno rešeno. Jaz nisem nobeden sovražnik moje domovine, ampak jaz sem samo sovražnik gnile avstrijske vlade in njenega režima. Toda, žal, koliko je še rojakov, kateri to ne razumejo. Koliko jih je še, kateri še vedno mislijo, da kdor zahvalja in sovraži avstrijsko vladno in njeno kronano sodrugo, da je že izdajalec svojega naroda. Rojaki dajte si dovedati, da oficijelna Avstrija ni za nas nobena domovina. To je ravno tako, kot da bi imel mačeho za svojo mater, katera je nas pregnala; tepla in nazadnje pregnala z rodnih grude. Vsak, kateri bi tako "mater" hvalil ali pa ljubil, bi bil spoznan blazni. In ali je bila Avstrija nam Jugoslovonom posebno nam Slovincem kaj drugega kot mačeha? Ali nas ni vedno pregnala? Zapičevala? Ali ni nam pobrala najboljše moze in fante, da se koljejo za njene prave sinove — Nemce? Da Avstrija je prava mati in domovina za — Nemce, ne pa za Slovence. Zapičite si to, rojaki. Ali niso imeli vsi Nemci več pravice kot mi domačini — Slovenci. Radi tega mora vsak, kateri v resnici ljubi svoj narod, sovražiti oficijelno Avstrijo.

Pozdrav vsem zavednim delavcem.

Anton Celestina.

Silke z okupirane Goriske.

(Poročila ameriškega vojnega poročevalca).

(Nadaljevanje.)

Hodili smo po raztrganih tleh in za dolino med griči so se pokazale v daljavi nizke gore. Prekoračili smo zapuščen opokarnico in se ustavili na prijazni planoti. Vodnik je vzel zemljevid iz žepa in študiral smo topografijo okoli nas. Vse je bilo jasno in razumljivo. Stali smo na črti glavne osi gore Sv. Mihaela. Vrh šteje 4. je bil na skrajni levici malo za nami. Gledali smo proti jugozapadu in na naši desni smo zagledali San Gradi pri Mihni, Veliki Hrib, Pečinko, Opatjeselo, vrh šteje 172, prav na hribu je Nova Vas; proti severu je vrh šteje 208, za njim Jamljana in v daljni megli je bilo opaziti nejasne obrise Grmade, 323 metrov visokega hriba, ki je varuh Trsta. Na drugi strani, ne

ravno daleč od nas je vas Doberdo in naravnost proti jugu je pika na nizkem hribu, skalnati Tržič. Moj vodnik in zemljevid se nista lagala. Bili smo v Sv. Martini na Krasu, čeprav ni tam več slovenskih bivaljši.

Predno smo zapustili tisti kraj, je priletela avstrijska granata, eksplozirala par sto jardov od nas in dvignila v zrak velik oblak črnega dima. Stotnik je imel prav. Bili smo na bojišču in v — nevarnosti.

Avstrijski zakopi na Krasu.

Pot čez kraško bojišče je bila zelo težavna. Vsak čas sem plezal preko kupov porušenega zidovja in razbite opeke. Malokje je bilo videti hišo ali steno, ki bi stala pokone. Človeku se zdi, kakor da bi hodil med razvalinami starodavnih mest in gradov, katero so podirli barbari pred sto in sto leti in katera so zdaj prekopana in ostavljena. Tak vtis daje pogled iz daljave, ali ko se približam, vidiš, da so razvaline sveže — iz sedanjega časa. Zatočen je pogled na te mrtve, podirte vasi. Kamen, malta in opeka! Kamna je vsekakor več kakor opeke.

Obstali smo pred veliko cementno kado, v kateri je bilo malo vode na dnu. "Občinski vodnjak," je razlagal vodnik, toda tega, na katerem je stal vodnjak in hiš naokrog ni bilo več, niti ni bilo prebivalcev. Videli sem le deset štirirajskih akrov podrtih.

Ko smo se izmotali iz razmetanega kamenja, smo začeli lezti navkreber po hribu, kjer je rastla redka in trda trava. Bili smo kake pol milje od vrha šteje 4 na gori Sv. Mihaela. Za nami je bila globel, pred nami so se pa vlekle štiri linije jardov, ki so oklepali hrib. To so avstrijski zakopi, prva avstrijska linija, kakor je povedal vodnik. Med jarki je opaziti ostanke bodoče žice in zdaj padaj se po kaže preseka, ki je vezala zakop z bližnjim zakopom. Pravzaprav ni bilo zakopov in čudil sem se vodnikovu razlaganju. Kakšni zakopi? Pač — znamenje je, da so tam bili zakopi, ali zdi se ti, kakor da se je hotel kak velikani poigrati z njimi, pa jih je zasul z zemljo. Vsa stran hriba je bila miljo daleč popolnoma razrita in razkopana. Kjer so bili zakopi, tam so zdaj le sence jarkov med maso zemlje, kamenja in železa.

Gledalec ima vtis, kakor da je bil ves hrib velikim mravljišče, z neštetiimi luknjami in rovi, toda prišel je orjak, parkrat sunil s čevljem in luknji ter rovi ni več. Vsaka jama na stmini po memi eksplozirano granato. Teh jam je na tisoče in zdi se, da jih je na milijone. Čim trji je bil material, s katerim so zidali strelske jame na hribu, tem manj jih je ostalo. Kaos, kaos in še večji kaos! Mesece so pretekli, odkar je bila 6. avgusta 1916 na tem hribu strašna bitka, toda še danes smrdi tankaj po aparjeni krvi in trohlih truplih. Nekaj avstrijskih vojakov je bilo živih pokopanih pod skalami, ki so pokrile zakop in nikdar jih niso iskali. Pod skalno trohne njihova trupla in čez razpoke v plitvem grobu prihaja smrad.

Tupatam teži nerazstreljena italijanska granata. Človek bi jo sunil, toda s tem bi lahko sunil samega sebe v smrt. Na tisoče teh strašnih krogel leži na bojišču. Toda nevarno se jih je dotakniti. Navadno jih zagrnejo z zemljo tam, kjer obleže. Gorje kmetu, čigar plug sadene ob tako granato pod zemljo nekega bodočega dne!

Tla so povsod pokrita z raztrgano bodočo žico, ob kateri si trgaš tlače. Žica, zakopi, železo, cement, topovi, trava, zemlja, kamen, apnenec — vse je zmešano v strašnem kaosu. In dvajset jardov proč so stari italijanski zakopi skoraj nedotaknjeni! Kako se je moglo to zgoditi?

Dospeli smo do nekakšnega kamnoloma, narodne jame, ki je globoka 30 čevljev. Šli smo v njo po lesenih stopnicah in na dnu sem videl drugi kaos. Bilo je več ton zemlje, kamenja in lesa, a ob straneh je bilo opaziti napel za grnjene uhode v podzemeljske rove. Tam je bila avstrijska baterija. Komaj petdeset jardov od italijanske črte, toda Avstriji so smatrali to pozicijo za dovolj varno, kot če bi bila dve milj proč. Avstriji so izvrtali rove v živo skalno pod hribom in od tam napravili zvezo z zakopi na hribu. Na tisoče mož je imelo prostora v votlinah in skočili so lahko v desetih minutah na površje, če so dobili povelje. Toda italijanski napad dne 6. avgusta je prišel nenadoma. Granate in bombe so pokrile zakope na hribu prej, predno so mogli brambovi na površje in v jamah je bilo ujetih kakih par sto mož. Kdo ve, koliko jih je ostalo v votlinah pod hribom, toda zoprn duh, ki je prihajal iz rogov, me ni ne malo navduševal, da bi bil preiskoval votline. Komaj sem čakal, da smo zopet splezali iz jame.

Kras je tvornba apnenca, ki se da poljubno vrtati in sekati za votline. Na drugi strani je pa na Krasu nebroj naravnih votlin in rogov, ki so ponekod šeststo čevljev pod zemljo. Te votline, katerim pravijo Gorikani "gajbe," služijo za najzibornejša obrambna sredstva avstrijskim četam na Krasu. Vojaki spe v teh podzemeljskih gajbah brez vse skrbi in hranijo tankaj streliivo in živež, ki je varen pred sovražnim bombardiranjem.

(Konec prihodnjič.)

Socializiranje Rusije.

Pariz, Francija. — Ruski socialist Kačim, kateri je zastopal delavsko vojaški svet na kongresu francoskih socialistov zadnje dni, je poročal sledeče:

"Moja naloga je, da naslikam francoskim sodrugom velikansko in čudovito pozorišče Rusije, kjer socializem osvaja 175 milijonov ljudi. V vsaki vasi je organiziran takozvani sobijet ali odbor delavcev in vojakov. V teh odborih so zastopane vse frakcije socialistične stranke. Sobijeti so takorekoč krajevne oblasti. Vojak je postal državljani in enakim pravicami in dolžnostmi. Nagla izprememba je naravno naredila precej zmešnjave na deželi, toda preobrat je bil tako temeljit, da se je stari režim zrušil kakor črva v klada. Položaj pred revolucijo je bil sploh tak, da bi moral priiti do poloma brez revolucije in car bi bil prisiljen skleniti separaten mir z Nemčijo. Zato se ni čuditi, da je ljudstvo skoraj v štirindvajsetih urah pozabilo na carja in njegovo gnilo vladno.

Prva težkoča, ki je čakala revolucionarje, je bilo vprašanje živčevja. Na drugi strani je bila nemška propaganda, ki je bila že naravnost drzna. Organiziranje države v sobijete je bilo torej jedro, na katerem je revolucionarna demokracija zidala svojo moč. Sobijeti so večinoma vznikli iz prejšnjih delavskih združb in organizacij. Te organizacije so bile takoj na delu, ko je vzplamtel revolucija. Izvolile so delavsko-vojaške odbore, ki so imeli plenarno moč v svojih krajih in skrbeli so, da je ljudstvo dobilo živčevje. Krajevni sobijeti so izvolili zastopnike, ki so šli v retrograd in tam tvornjo delavsko-vojaški svet.

Sploščka je bil konflikt med sobijeti in proviziorno vlado. Socialisti so se takoj izrekli za republiko, toda vlada je bila bolj nagnjena za ustavno monarhijo. To je bil prvi konflikt. Sobijet je imel v začetku le enega zastopnika pri vladi in to je bil F. Kerenski, podpredsednik delavsko-vojaškega sveta. Polagoma je Kerenski pod vplivom sobijeta pridobil na svojo stran večino časne vlade; Miljukov je imel svoje posebne aspiracije in zato je padel. Sobijet je bil dovolj močan, da je reorganiziral začasno

vlado, postavil šest socialistov v kabinet in ustrahoval 100.000 stracij proti Miljukovu, da se mirno vrnil v svoje barake.

Ruski socialisti vam dajejo polnožnost, da dokažete postopno svojih mirovni pogoje, da vsem svetom in pokazuje, da nemški imperializem odgovarja za vojno. Vaša vlada naj izjasno, da Fracija ne vadi osvoboditve drugih. Ruski listi so mnenja, da vojna se ne končati le tedaj, kadar bo nemški absolutizem in militarizem. Apelirali smo na nemški letarijat, da ga sam uniči, se to ne zgodi, bomo priznali, smo se motili nad nemškimi lavi in to delo mora potem vsajti vojna. Ruska revolucija bila naperjena le proti stari vladi, temveč proti vsem nemškijskim vladam v Evropi. Socialisti bodo nadaljevali vaji ali prej morajo biti na juncu, da ne bodo s tem pomagali kapitalistom v drugih državah.

Sedem važnih točk za registracijo.

1. Za registracijo je določen dan, 5. junij 1917.
2. Registrirati se mora vsaka seba moškega spola, ki prebiva v Združenih državah, je stara 21 let in še ni dosegla 31. rojstnega dneva do določenega 5. junija 1917. Izjemo tvorijo le oficijerji in vojni v regularni armadi, mornariškem pehotnem zboru, v milici in mornariški milici, v službi Združenih držav, častniki v oficirskem rezervnem zboru, moštvo v rezervnem zboru in vni službi.
3. Registracija se loči od matro. Ne glede kakšen vzrok je kdo za oprostitve, registrirati mora vsakdo.
4. Registriranje je javna dolžnost. Oni, ki ne izvrše te dolžnosti, bodo kaznovani z ječo in denarno globo, tako, kot je naznačeno v narodnem zakonu.
5. Osebe, ki so bolne in ne morejo na dan registracije priti v pisovalni lokal, naj pošljejo po osebo k okrajnemu ali nemu pisarju (county clerk) in naj vprašajo za registracijo. Pisar bo dal navodila, kako je treba spolniti listek, ki mora odposlati bolnik po pošti ali ga pa poslati po zaupni sebi registriraju v njegovem mestnem prekinutu. Bolnik naj kuverto, na kateri naj bo znamka in njegov naslov, da pošlje registracijo. 6. Oseba, ki pričakuje, da na dan registracije odsotna, svojega volilnega prekinuta, vpraša tako hitro, kot je mogoče pri okrajnem pisarju (county clerk) za registracijo listek, ki se vstavi. Če mesto šteje 30 tisoč prebivalcev, naj se pri mestnem pisarju (city clerk) za registracijo listek, ki se vstavi. Pisar mu bo zapisal imena na listek in bo listek pošlje izročil odsotni osebi, ki naj pošlje po pošti registracijo v svojem domačem volilnem prekinutu, da pride njemu v roke do registracije. Priloži naj tudi kuverto, na kateri sta znamka in njegov naslov, da odsotna dobi registracijo.
7. Prostori za registriranje so do odprtja od sedmih zjutraj do devetih zvečer dne 5. junija 1917.

PONEBREČENI TOLOVALI.

Chicago, Ill. — Po ulicah je bilo videti avtomobil brez ljudi in brez ke, da ubeži policijskemu avtomobilu, ki je podil za njim. (Nemci ponosi se je avtomobil v vogal na Division in La Street ulici. Iz njega je skočil mož, ki se bežal na vse strani.)

Tam sta stala detektiva William Boyd in Charles Boyd. Boyd jim je zaklical: "Stop! Ko je videl, da se nihče ne zmeni za njegov klic, je ustrelil v neznanec zadel.

Ko so neznanec pripeljali v policijo, so ga dognali, da je Kenneth Conway, stanujoč na 2848 Buren ulici. Kenneth je takoj rek: "Bilo je moje prvo (italijansko) delo, in mislim, da je to zadnje."

KADAR ČE ZGODI kaj novega, kar vas zanimuje, nam, kajti vsakeho bo naša želja.

GOSPOD MIRODOLSKI.

Spisal Josip Stritar.

(Nadaljevanje)

Svojega sina pričakuje mati, ki ga ni videla že tako dolgo. Koliko se je trudila, koliko je trpela v svojem življenju, zdaj bode konče truda in trpljenja. Mirno, brez skrbi bo živila v svojih starih letih na njegovi strani, saj jo ima tako rad, časti jo pred vsem svetom, preprosto kmečko ženo, da si je tako učen, imeniten gospod, kateremu se vse odkriva; bolj ne more rad imeti in častiti sin svoje matere, če je še tako lepa in bogata gopa! — Vse je že lepo onito in posnaženo po hiši, vse v najlepšem redu; vendar skrbno materino oko vedno zapazi še kaj, kar ni na svojem mestu. Kolikokrat je že obrisala svete podobice na steni in razpelo v kotu, vendar je že zopet vse oprane. Velika javorova miza v kotu ne zdi se ji še dovolj bela, dasi jo je tako skrbno odrgnila z drobnim peskom, in on-le stolček tudi še prav ne stoji. Tako se kreta in suče srečna žena, psiček jo pa gleda; pametna žival je, dobro ve, kaj se vrši, koga pričakuje mati; kako bi ne vedel, tolikrat mu je že povedala ženica, saj nima nikogar, da bi z njim govorila o svoji sreči. In on vse ume, to se vidi, zvesto spremlja s svojimi bistrimi, umnimi očmi vse njeno delovanje, vesel je z njo, samo da ji pomagati ne more. Ali kaj je to?

Kakor blisk šine skozi odprte duri čez vežo na vrt! Mati ve, kaj je to! Urno naproti! Ko ga zagleda pred hišo, obstoji, kolena se ji šibijo! Gledata se mati in sin, molče; človeški govor nima besede, da bi povedala, kaj čutila mati in sin, ki se ljubita, ki se vidita zopet po dolgi ločitvi. Molče si podasta roke; rada bi govorila srečna žena, a jok ji grlo zapira, in tudi sinu udere ti se debeli solzi po moških licih. Molče gresta v hišo.

"Kako nenadoma si prišel, prav prestrašila sem se te! Truden boš in žejen, vročina je huda in daleč od trga do nas. Sedi in odpočij se; precej bom tukaj."

Predno je sin prav utegnil ozreti se po sobi ter videti, kako je vse snažno in lepo, že stoji na mizi pred njim skleda sesedenega mleka in dva debela kosa kruha, belega in črnega.

"Če ga še rad ješ? Nekdaj si ga rajši imel, nego ne vem kaj."

"O rad, rad, mati! Bolj bi mi ne bili mogli vstreti; pravo poželenje sem imel po njem; ali takega, pa tudi človek ne dobi na svetu, kakor pri vas, mati! Prav v slast mi pojde."

"Pa črnega kruha si vselej hotel imeti zraven, ali naj ti ga zadrobim? Ali če hočeš rajši, pa belega! Dejala sem: iz mesta pride, tam ljudje samo bel kruh jedo, tudi belega mora imeti, — kakor hočeš."

"Črnega, črnega, mati, v mleko; jaz se nisem izpremenil; kar sem nekdanj rad imel, imam rad tudi zdaj. A tudi belega se ne bom branil po mleku; jedel sem mnoge matere kruh, a takega ne zna peči nobena ženska na svetu, kakor vi, mati!"

"Začni no, da se ne ugreje."

"Že jem, mati! Kaj pa Breza, kako se ima?"

"Dobro! Pridna kravica, rada je in mleka zmerom dovolj, do ostanka; pa telička imamo, tega nisi še videl; lep junček je."

"Tega moram pa iti precej pogledat."

"Malo vendar še potrpi; toliko imam s tabo govoriti!"

"Jaz tudi z vami, mati! Veseli bodite, mati, zdaj je vse trpljenje pri kraju. Službo imam, dobro službo v mestu; in vi pojdet z mano. Nič dela, nič skrbi; jeli boste, kar se vam bode ljubilo, posedovali hi poležavali, molili in v cerkev hodili. Nobeni gospe v mestu ne sme se boljše goditi."

"Torej za učenika boš v latinskih šolah, latinsko boš učil, kakor so mi pravili."

"Latinsko in grško, mati, in druge čudne reči!"

"Tu je treba veliko učenosti; gospod profesor v latinskih šolah, to ni tako, kakor naš gospod učitelj v trgu; tam se uče za duhovne, jeli?"

"Za duhovne, za zdravnike, doktorje in druge učene može."

"Koliko si moral, sirota, učiti se in truditi, da si prišel do tega visokega stanu. Več, zdaj ti lahko povem; moja skrivna želja je bila, da bi te videla kedaj pred oltarjem; nič ne de, tudi ta stan, ki si ga izvolil, je lep stan; tudi v njem se lahko Bogu služi. Bog ti da srečo, saj si je vreden, ker si tako dober otrok. O da ni mogel Martin doživeti te sreče, zaslužil bi jo bil; bil je dober mož. Naj bo, kakor je božja volja; kar Bog stori, vse je prav storjeno; gori je pri Očetu in veseli se tudi tam najine sreče."

"Kako se vam je godilo, mati, kar se nisva videla? Kaj g. Mirodolski? Ali vas je obiskal?"

"Kadar utegnem, pride pogledat gori; o to ti je blaga duša; kako prijazen je z mano, kako skrbi zame; brat ne more lepše ravnati s svojo sestro; rada bi mu šla v časi kaj pomagat pri hiši, ali ne trpi, da bi se prišla kakega dela. In hčerki — skoraj vsak dan prideri k nam. Lepo ji je videti, kako se obračata in sučeta po vrtu, po hiši in po blexu; kako veselje imata s kravico in s telkom! O ti ljuba, nedolžna, srečna mladost! Zmerom smo govorili o tebi; kako se ti godi, kaj delaš, kedaj prideš domov. To je bilo veselje, kadar je prišlo kako pismo; po dvakrat, trikrat bilo je vselej prebrano. Več, moj sin, kaj me je najbolj veselilo? — Ko si se vrnil čez toliko časa zopet v svoj domovni kraj, kar je bila prva tvoja pot! — De, da nisi bil še pri Mirodolskih!"

"Ne, mati!"

"Vidiš, saj sem vedela, k meni si najprej prišel, pod nizko slammato streho, k svoji stari materi; ne k nevesti svoji, lepi, ljubi nevesti, ki te tako rada ima, in ti jo imaš rad, saj je prav,

tako je božja volja. Bog je resničen in pravičen, zvesto izpolnjuje svoje obljube. Spoštuj očeta in mater, govori zapoved, da bodeš dolgo živel in da se ti bode dobro godilo na zemlji. Tebi se bo dobro godilo, moj sin! Glej, kako nevesto ti je Bog podaril! Pridno, dobro, imenitno nevesto. In lepa je tudi, lepa res kakor zora! Zora — šne res ni nič prav krščansko; ali vse ne morejo biti Urške, Neže in Barbe! Gosposki ljudje morajo imeti gosposka imena. Zora — lepo ime je, in zdi se človeku, kakor da bi ne mogla imeti drugega imena. Srečen si moj sin, da boš imel tako lepo ženo. To je pa tudi res, kakor je pridna in lepa, goršega moža si ne more želeči."

"Da, mati, srečen sem. Se to jesen, upam, bode vse gotovo; potem se preselimo v mesto, in lepo življenje bomo imeli, če bo božja volja. Ona bo moja žena, ali vi boste moja mati in mati je vedno in povsod prva! Dobra je Zora, spoštovala vas bo in rada imela, kakor hči svojo mater. Vi boste gospodinjili, kakor in kjer se vam bode ljubilo."

"O!" zavpije tu ženica, ki je bila ravno pogledala skozi odprto okno; "saj sem vedela, kaj bo! Tam-le gresiti; hitro naproti!"

Nekoliko trenutkov — in združenih je bilo četverh srečnih ljudi. Umeknimo se, radogleda oči naj jim ne motijo tihe sreče!

III.

Lep večer je bil na Mirodolskem domu. Na vrtu v zelenem šatoru, proti dolini odprtem, sedela je četverica srečnih ljudi. Živ pogovor je bil v veseli družbi; a ko se skrije solnce za večerne gore, ko se žare v poslednjem svitu njegovem vrhovi nasprotnih gora, mrak po dolini nastaja, iz tihih kotov razširja se dalje po ravni; ko se vžiga zvezda za zvezdo na jasnem nebu; ko je vse tako mirno, tako praznično tiho — pojema bolj in bolj govorica; zadnjič vsi obmolče ter zro zamaknjeni v krasni večer, gotovo vsi ene misli, enega čuta; kako lepa je zemlja, kako lepo je življenje na nji!

Čez nekaj časa vstane Breda, prime sestro za roko in družno otideiti sprehat se po vrtu. Dolgo hoditi molče; slednjič izpregovori Breda:

"Kako srečni smo zdaj, ljuba moja Zora! O da ne more biti vedno tako! O tiho, tiho! saj vem, kaj se godi, kaj se na skrivnem pripravlja! Srečna bodeš, Zora; Bog ve in ti veš, kako iz srea ti privoščem srečo, katere si tako vredna; kako se je veselim; a bridka kaplja greni mi veselje: zakaj ne morevi srečni biti skupaj! Zora, ti pojdeš, kamor ti je iti. Kako mi bode moči brez tebe živeti! Kako mi bode hudo, ko pojdem prvo noč brez tebe k pokoju tako prazno vse, tiho in zapuščen! Ne, tožiti ne smem, saj bom pri očetu, najboljšem očetu, kar jih ima svet. Kako te bodo pogrešali! Tolažila jih bode samo misel, da si srečna; tvoja sreča, najina sreča! Bodi vesela, sestrice. Odpusti, nisem ti hotela srea težiti. Vesela mi bodi, govori, smejaj se; glej, saj sem tudi jaz zopet vesela. Zora, kaj molčiš?"

Sestra ji ne odgovori; nasloni ji na ramo glavo in mlo se zjoka.

"Srečna sem, Breda, kako bi ne bila! Vendar, sama ne vem, kako je to; nekaj mi brani, da ne moremo prav veseliti se svoje sreče; tako tesno mi je pri srei; Bog ve, kaj se še zgodi!"

"Kaj se zgodi?! — Ptice bodo plavale, ribe letale. Še žalostna mi bodi; glavice pobesaj, kakor marjetica, katero je oparila slana. — O ti, ti! že vidim; drugače moram s teboj govoriti; ti poredno dete, ki mi dela toliko preglavice, toliko skrbi! Če ga morebiti nočeš, če si se premislila, govori, še je čas, vzamem ga jaz — ko bi me hotel! Prijazen je res z mano, ta ljubi Radovan, prav prijazen, ni da bi dejala, a z mano govori, nate misli; z mano se šali, za tabo pogleduje tako zamakneno, tako mlo, tako žalostno! O to je strašna nesreča! Jaz hočem biti vesela, kadar se bom dočela. Jaz hočem vselega lepega, ki me naravnost pogleda, naravnost govori z lica v lice, ki se tudi časi malo zamaneje. Nič se mi ne boj; ne vzamem ti ga ne; jaz sem kmetica, ti si gospa; moj mora imeti okrogla, rdeča lica; kaj bi počela jaz s takim učenim bleđinom?"

"Ti si vedno dobre volje, vedno se šališ in norčuješ z mano; ti ne veš, kako čudno mi je pri srei!"

"Ubožica! kaj ga nimaš rada?"

"Rada! kako bi ga ne imela rada; boljšega moža si ne more želeči ženska na svetu. Skupaj sva zrasla, skupaj igrala nedolžne otročje igre; on je bil meni namenjen, in jaz njemu, kar se pomnim, kakor bi ne moglo biti drugače. Vendar zdaj, ko se bliža čas — Breda, tako mi je težko pri sreu; Bog da, da se vse srečno izide!"

"Le pazi, da se ne pregrešiš s tistimi svojimi prenapetimi sanjarijami; pa vesela bodi, ljuba moja Zorka, vesela! Jeli, vsako poletje prideš k nam na praznike iz mesta; pri nas ostaneš ves čas; srečno bodeš skupaj živeli kakor zdaj; o kako se že veselim! A sedaj dovolj! Čas je, da grevi po svojih opravkih; kravice niso še pomolzele; ali tebi vse to malo mar; ti si že mestna gospa; jaz sem in ostanem kmetica, kmečka gospodinja; kje je lepše življenje, kakor na čmetih! Čakaj, videla bodeš, kako se ti bode časi že tožilo po njem; po očetu, po meni, po vsem preljubem našem Mirmem dolu!"

Ko sta imeli sestrice take pogovore na vrtu, pogovore žalostne in vesele, polne nedolžnosti, polne sestrine ljubezni, sedel je gospod Mirodolski z mladim prijateljem svojim v stranski izbi; imela sta imeniten razgovor. Dasi je bilo tako prijetno, peč očim nebov dhati mehki večer, ni hlad, vstal je vendar gospod Mirodolski ter peljal svojega gosta v hišo; videti mu je bilo, da ima nocoj nekaj posebnega na sreu, česar ne more tako razkladati pod milim nebom, dasi ni bilo blizu radovednega poslušalca.

(Dalje prihodnjič.)

Štrom Amerike.

OBDOJEN ENO SEKUNDO V JEČO.

Seima, Ala. — J. E. Black, policaj, je bil obsojen za eno sekundo v okrajno ječo, ker se je zoperca Alexa Poseyja, ki se je zoperstavljal aretaciji.

Serif je na ukaz sodnika Millerja odvedel Blacka za eno sekundo v okrajno ječo in ga takoj izpustil.

TAJNA BREŽIČNA POSTAJA.

Seattle, Wash. — Neki gozdar je sporočil zvečnim oblastim, da se nahaja ob Elk Creeku v šumi Olympic tajna brežična postaja, ki je oddaljena 24 milj od Pacifičnega oceana. Gozdar je dejal, da so opremo za brežično postajo ki je tehtala okoli 300 funtov, nesli v letu 1915 trije Nemci v okraj Queets. Hodili so po potih, ki niso za konje.

ŽELEZNIŠKE DRUŽBE SO POGORELE.

Chicago, Ill. — Najvišji sodnik Foell je na ugovor vrhovnega državnega tajnika Brundaga izdal sodniško prepoved, ki prepoveduje železniškim družbam povzročiti voznino za potnike od 2 na 2 in štiri petine centa.

ZRAČNA LADJA JE USPEH.

Washington, D. C. — V mornariških krogih so navdušeni nad prvim poizkusom z zračno ladjo. Ladja je zapustila Chicago ob polnoči in popoldne je že bila pri Akronu. O. Prevostila je 400 milj. Takih zračnih ladij je naročenih šestnajst.

UMETNO NAMAKANJE ZEMLJIŠČ V OKLAHOMI.

Lawton, Okla. — Farmerji v okraju Comanche so prišli do prepričanja, da ni pametno, če je polje odvisno le od dežja. Izdelali so najprvo napravo za umetno namakanje zemljišč, ki namaka le štiri sto akrov sveta. Če se naprava obnese, jo razširijo tako, da bodo namakali do trideset tisoč akrov sveta.

LES ZA KURJAVO.

Omaha, Neb. — H. B. Fleharty, mestni uradnik, je priporočil, da mesto poseka les, ki se nahaja v bližini mesta in ga da pripeljati v mesto, da ga potem ljudstvu prodaja po režijski ceni.

Fleharty pravi, da je v okolici mesta dosti lesa, ki ni za drugo kot za kurjavo.

DETETA SE NE MORE PRIDRŽATI ZA PORAV-NAVO DOLGA.

New York, N. Y. — Magistratni sodnik Breen je razsodil, da se deteta ne more pridržati za poravnanje dolga na hrani in stanovanju.

23-letna Mrs. Ebba Snyder je obtožila Ano Weiss, da si je pridržala njenega dveletnega sinčka Harry Snyderja kot zastavilo, da ji plača \$148.27, ki jih ji je dolgovala za prehranitev deteta od 26. januarja.

Sodnik je razsodil, da mora Weissova takoj vrniti Snyderjevo dete, Snyderjeva, ki ima \$80 mesečnih dohodkov od njenega soproga, je pa obljubila, da plača \$10 mesečno, dokler ne poravnata dolga.

KOMPANIJA KUPUJE KROMPIR IN ZELJE ZA SVOJE DELAVCE.

Jeffersonville, Ind. — American Car and Foundry kompanija je prejela železniški voz krompirja, da ga proda med svojimi službenici po \$2.90 bušelj. Kupila je tudi zelje, ki ga prodaja po 4 cente funt.

Kompanija bo kupila tudi druga živila in jih prodala delavcem. Postopanje kompanije ni všeč domačim trgovcem, ker so cene daleč pod tržno ceno.

BLAGA SO IZVOZILI ZA ŠEST MILJARD.

Washington, D. C. — V letu, ki je končalo z zadnjim aprilom, so izvozili iz Združenih držav za šest milijard dolarjev blaga. V prejšnjem letu je znašal izvoz le štiri milijarde dolarjev, še leto nazaj pa samo \$2,500,000,000.

PROTEST PROTI IMPORTIRANJU KITAJCEV.

San Francisco, Cal. — Državna delavska federacija v Kaliforniji je sprejela rezolucijo proti nameravani importaciji enega milijona kitajskih kulijev. Rezolucija je bila poslana vsem senatorjem in kongresnikom iz Kalifornije.

Organizirani delavci povdarjajo v rezoluciji, da domači delavci lahko opravijo vse delo na polju, in izjavljajo, da Avstralija, Kanada in Anglija po treh letih vojne niso importirale kulijev iz Azije.

Jasno je, da hočejo kapitalistični grabeži izrabiti vojno, da dobe cene delovne moči, ki bodo delale skoraj zastoj.

NEMARNOST ŽELEZNIŠKIH ORGANOV.

Parkersburg, W. V. — Blizo Waterforda, O., je vlak povozil William M. Tysona. Ko so pobrali njegove ostanke, niso nikjer mogli najti njegove roke, in pokopali so ga brez roke. Tri dni kasneje so našli njegovo roko na železniškem tiru blizo Parkersburga, Ohio. Lokomotiva, ki vozi vsak dan v Jamesville in nazaj, je prepeljavala skozi tri dni roko semintje, dokler ni padla z lokomotive.

Dogodek dokazuje, kako malomarni so v Ameriki v železniškem obratu. Če bi le enkrat pravilno preiskali lokomotivo, pred odhodom vlaka, kar se mora izvršiti, da se prepričajo o dobrem stanju lokomotive, bi morali najti roko. Ni čudo, če se dogodi toliko nesreč na ameriških železnicah, ako tako malomarno in zanikerno preiskujejo lokomotive.

ŽITNICA POGORELA.

Omaha, Neb. — Žitnica, lastni na Money Milling kompanije, je pogorela do tal. Zgorelo je 100,000 bušljev pšenice.

Kapitalistični listi namigujejo, da je to delo Ameriki sovražnih nemških zarotnikov. Kajpa, če bi bilo delo odušurkih zarotnikov! Dogodilo se je že večkrat, da so odušurki vničili živila, da so obdržali kvišku cene.

POTRES V JUŽNI KALIFORNIJI.

Los Angeles, Cal. — Po vsej Južni Kaliforniji so občutili močan potres. V Brawleyju se je šola zabala tako močno, da so komaj preprečili paniko med šolarčki. Škode na hišah in drugih poslopjih ni bilo. Potresni sunek je trajal skoraj eno minuto.

V San Diegu so občutili potresni sunek dve sekundi, ki pa ni napravil škode.

AMERIŠKA TOPNIČARKA USTAVILA POŠTNI PARNIK.

Los Angeles, Cal. — Ameriška topničarka je ustavila na morju poštni parnik "San Juna". O morščaki so odvedli s sabo 21-letnega F. W. Faya, sina bogatega trgovca v San Franciscu, ki sedaj biva v Nemčiji. Faya so privedli v Los Angeles, da ga zaslišijo zvezne oblasti.

Fred Boden, agent justičnega departamenta, in lokalni šerifov namestnik sta izvršila aretacijo na ukaz iz Washingtona. Fay je bil na potu v Mehiko in se je šel lani vrniti iz Nemčije.

Martin Luter.

(Za Prosveto prev. Monte Carlo)

(Konec.)

Pozneje se je Luter udeležil številnih konferenc, na katerih je hotel z rimsko vero doseči nekako soglasje. Svetoval je, da naj rimska vera vsaj deloma sprejme nekaj najvažnejših reformacij. Toda bilo je vse zaman. Rim se je trdovratno držal svojega stališča, in vstrajal pri svojem nazadnjaštvu.

Sešasoma je začelo večje in manjše plemstvo zapuščati rimsko cerkev, in so se pridružili Luterjevim naukom. Tako je njegova armada postajala vidno močnejša, s katero se je lahko vsaki čas in v vsaki priliki popolnoma mogel kosati z Vatikanom.

Henriko VIII. ni bilo všeč, da je Luter potegnil za seboj precejšnji del njegovega odličnega plemstva. Kardinal Wolsey, kateri je užival v letu 1521 največjo slavo katoliške cerkve za papežem, trudil se je na vse nači-

ne, da bi podnetil ostudno sovražstvo med Henrikom in Luterm. To se mu je tudi deloma posreželo. Nagovarjal je toliko kraljev, da je ta spisal nekakšen psovskami, za katerega se pa ni ni dosti zmenil. Luter mu je odgovoril ter tudi on se ni zmenil za psovskami kot n. pr.: "Luter butec." Letu 1529 je prišlo no Katarino Argonsko, ki je ločitve od nje potom katoliške cerkve, katera mu pa ni hotel privoliti na noben način. Papež je samemu papežu v Rim, ali njegov poskus je ostal istotako neuspešen. Radi tega je pa postal bolj dovzeten za Lutrove napade ter niti Lutra samega ni več vrazil. Pri nekem cerkvenem zborovanju, kjer sta bila naravnost, mu je celo namignil, da voljan skleniti z njim prenehanje nekako po tem zborovanju je prišel k Lutermu sam in prosil, naj mu izdela zakonito ločitev zakona. Ali tudi Luter hotel vstreti njegovej želji. Na to je miroval od leta 1533, ko je zopet zahteval od Lutermu naj cerkveno loči od Katarine Argonske, česar mu niti sedaj drugi ni hotel vstreti.

Največ svojega mirnega življenja je Luter preživel zadnjih petnajst let svojega življenja. Dobil si je širok krog zvestih prijateljev, s katerimi je vedno razpravljal o filozofiji, veri, in morju in politiki ter o pogojih naravnega razvoja.

Samostan Avgustincev je postal padel njemu, ker so vsi menihi zapustili rimsko cerkev in se uprli pridružitvi in samostan podoben v znak njihove naklonjenosti. 13. junija leta 1525 se je Luter ženil s Katarino von Boro, s katero je pokazal katoliški duhovščini, da življenje, katerega on živi, je proti naravnemu zakonu, ter da se še bog zgraža nad njihovim večnim samostvom, in katera se na večjih mestih smej in gnjiloba cedila. Luter je bil ženo po več poizkusih ročil nekega šenskega samostana, večjim številom njenih draž, kjer so bile več let zaprte in morale biti pokorne služkinje do hovske pohotnosti. Povila pa je šest otrok. Trije so umrli v zgodnji mladosti. Potomeci njegovi hčera še sedaj žive v Nemčiji.

Martin Luter ni bil nikoli pritrnega zdravlja. Imel je neloželodno bolezen, katera ga je v mladosti nadlegovala. V starosti je postajala še bolj občutljiva, toda vzlic temu je še vedno imel redna predavanja, pisal knjige in male brošure. Pisal je tudi še vedno različne lepake, kateri so mu nedvomno zvali najkrasnejši venec.

Leta 1545 sta se spira dva grofa v Mansfeldu. Pozvali so Martina Lutermu, da ju spravi v enaki slučajih ga ni bilo nikoli prisiti in nobena pot mu ni bila dolga, ako je bilo treba kaj pritriti v dosego prijateljstva. 16. februarja l. 1546, ko je bil on pri dosegel sporazum, je Martin Luter padel v nezavest. Ker je bil na izdihu, sklonila sta se dva njegova prijatelja preko njega ter ga vprašala: "Dragi Martin, ali še vedno veruješ v Krista, ali mirajoči Luter jim odgovori: "Vsi oni, kateri ohranijo mojo nauke ne bodo nikoli videli smrti."

Njegovo telo so pripeljali v Wittenberg, kjer je bil 22. februarja 1546 pokopan v ravno navedeni cerkvi, na koe vrata je l. novembra 1517 pribil oni usodopolni dokument, s katerim je premetel cerkvenim in svetovno zgodovino.

FARMA NA PRODAJ.

Prodaj 120 akrov obsega farmo v češkoslovaški naselbin. Zemlja je zelo bogata in rodovitna, ugodna prilika za kmetje. Kogar veseli naj se obrne pisarju ali pa osebo na lastnika za pogovora na naslov: Frank Zajec, P.O. Box 1517, ali pa naj se zgleda na naslov: Frank Zajec, 2719 So. Ridgeway Ave., Chicago 2719 So. Ridgeway Ave., Chicago (Jun. 4 to 9.)

DELO DOBI.

1356 So. Slocumka za delo v kuhinji. Dobra plača in stabilno delo. Vprašajte osebo ali pa pošite na naslov: Frank Zajec, 2719 So. Ridgeway Ave., Chicago (Jun. 4 to 9.)